

## ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	<b>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника</b>
Освітня програма	<b>13954 Лісове господарство</b>
Рівень вищої освіти	<b>Магістр</b>
Спеціальність	<b>205 Лісове господарство</b>

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

*Використані скорочення:*

**ID** - ідентифікатор

**ВСП** - відокремлений структурний підрозділ

**ЄДЕБО** - Єдина державна електронна база з питань освіти

**ЄКТС** - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

**ЗВО** - заклад вищої освіти

**ОП** - освітня програма

## Загальні відомості

### 1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	13954
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

### 2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кайдик Олександр Юрійович, Новік Богдан Юрійович, Мельник Тетяна Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.10.2024 р. – 30.10.2024 р.

### 3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	<a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/10/samoocinka-205_mag.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/10/samoocinka-205_mag.pdf</a>
Програма візиту експертної групи	<a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/10/programa-vizuty-eg_205_mag.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2024/10/programa-vizuty-eg_205_mag.pdf</a>

### 4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

#### I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

**відсутні**

## II. Резюме

## **Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:**

ОП Лісове господарство ПНУ ім. Василя Стефаника є затребуваною на ринку праці та відповідає вимогам діючого Стандарту вищої освіти. Поставлені цілі забезпечуються кадровим складом НПП, а також співпрацею випускової кафедри з державними установами та приватними підприємствами в сфері лісового господарства. Основний склад НПП за ОП – це з академіки і член-кореспондент Лісівничої академії наук України. Співпраця з роботодавцями сприяє забезпеченню ефективного механізму вдосконалення ОП, зокрема з урахуванням специфіки галузі, що забезпечується як обов'язковими, так і вибірковими компонентами. Правила прийому на ОП «Лісове господарство» розроблені з урахуванням специфіки програми, чітко структуровані, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень. Вони доступні для ознайомлення потенційних абітурієнтів і розміщені на офіційному вебсайті університету. Забезпечено відкритий доступ до документів, що регулюють визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО та в рамках неформальної освіти. ОП характеризується достатнім рівнем використання сучасних форм та методів навчання та викладання дисциплін, що уможливило досягнення заявлених у ОП цілей та ПРН, відповідають принципам академічної свободи, вимогам студентоцентрованого підходу та сприяють формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами ВО. Розроблено Кодекс честі ПНУ ім. Василя Стефаника. Навчальне середовище ЗВО дозволяє ефективно побудувати студенту свою індивідуальну траєкторію та зручно контролювати її реалізацію. Атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Прозорість і публічність діяльності ЗВО є достатньою для формування необхідного рівня довіри. В університеті функціонують Центр забезпечення якості та Центр дистанційного навчання і моніторингу освітньої діяльності, які відіграють ключову роль у підтримці та підвищенні якості освітніх послуг. Внутрішня система забезпечення якості є чіткою та зрозумілою, політика і процедури забезпечення якості освіти впроваджуються усіма учасниками освітнього процесу. Центр забезпечення якості постійно проводить внутрішні аудита і контролює дотримання стандартів освіти, забезпечує підтримку студентів через сучасні онлайн платформи. Разом з тим, СЗЯВО ПНУ ім. Василя Стефаника потрібно забезпечити дієвість затверджених внутрішніх положень, зокрема щодо академічної доброчесності НПП при розробці силабусів ОК; своєчасність наповнення електронних навчальних курсів на платформі D-learn для здійснення дистанційного навчання. Позитивними практиками ЗВО є рейтингове оцінювання викладачів університету і нарахування преміальних годин за високі рейтинги; преміювання науковців за публікації у виданнях, які входять до міжнародних науково-метричних баз даних Scopus та Web of Science; стажування викладачів за кордоном; оцінка викладача за методом 360° (очима студентів); ведення електронних академічних журналів і електронних відомостей обліку успішності на порталі (webportal.pnu.edu.ua).

## **Недоліки**

У ході акредитаційної експертизи ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти ЕГ виявила такі суттєві недоліки: 1. Більшість силабусів ОК і ВК оформлені не за вимогами Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (у силабусах виявлено ІК, ЗК, СК і ПРН, які не відповідають ОП або Матрицям відповідності, наведеним в ОП, не зазначаються результати навчання, не прописано кількості та зміст практичних і самостійних робіт), що ускладнює розуміння здобувачами вищої освіти форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання і не дає можливості встановити досягнення здобувачами вищої освіти конкретних результатів навчання для окремого освітнього компонента; 2. Встановлено факти академічної недоброчесності НПП, як часткове присвоєння тексту силабусу і підготовка силабусу заднім числом; 3. Відсутність навчально-методичного забезпечення до всіх обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів за цією ОП; 4. Незадовільна якість наповнення електронних навчальних курсів на платформі D-learn для здійснення дистанційного навчання, зокрема студентами, які навчаються за індивідуальними планами і графіками Окрім того, є низка недоліків, які суттєво не впливають на якість ОП і можуть бути виправлені найближчим часом, це: 1. Відсутність чіткого таймінгу процедури інформування гаранта ОП щодо перегляду освітньої програми. 2. Обмеження досягнення РН2 та РН12 через відсутність іноземної мови в переліку ОК, що ускладнює процес інтернаціоналізації ОП та міжнародну мобільність здобувачів. 3. Несвоєчасне надання інформації здобувачам щодо змісту вибіркових дисциплін. Окремі силабуси Каталогу з були додані на сайт випускової кафедри після початку акредитаційної експертизи. Вибіркові ОК каталогу 1 та 2 представлені ПДФ документом у вигляді загального списку. 4. Відсутній розподіл аудиторних годин у НП (кількість лекційних, практичних, семінарських занять тощо). Дисципліни, запропоновані в межах ВК 10, ВК11, ВК13, ВК14, ВК16 мають різну кількість годин лекцій та практичних занять. 5. Здобувачі випускового курсу слабо орієнтуються в термінах та змісті науково-дослідної практики, методах і критеріях її оцінювання (кількість і форма звітів). 6. Недостатнє практичне застосування наявних у ЗВО процедур неформальної освіти та обмежена доступність інформації про них для студентів ОП Лісове господарство. 7. Низька зацікавленість здобувачів щодо участі в науково-дослідній роботі та програмах академічної мобільності. 8. Неузгодженість методів та критеріїв оцінювання ОК в частині підсумкового контролю, зокрема заліків. 9. Відсутня практика проведення відкритих лекцій НПП, які викладають дисципліни на магістратурі саме за даною ОП. 10. Складність навігації між вкладками на веб-сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту, відсутність хронології подій, новин, оголошень за ОП Лісове господарство.

## **Рекомендації**

1. Усім залученим до реалізації ОП НПП до 31.05.2025 р. оформити за вимогами Положення ЗВО силабуси усіх обов'язкових і вибіркового компонентів і розмістити їх на сайті кафедри. 2. Гаранту ОП розмістити на сайті кафедри чіткі терміни та алгоритм подання пропозицій стейкхолдерами щодо обговорення Проекту ОП, а також висвітлити результати його обговорення у вільному доступі. 3. Гаранту та проектній групі включити до проекту ОП Лісове господарство 2025 року ОК, який забезпечить повне досягнення ПРН 2 та ПРН12, наприклад, Ділова іноземна мова, а також ОК, пов'язані з формуванням знань щодо лісовідновлення та лісорозведення. Перенести до обов'язкових ОК вибірково дисципліну Сучасні технології відтворення лісів. 4. Гаранту ОП та завідувачу кафедри лісового і аграрного менеджменту на початку весняного семестру 2025 року оприлюднити на сайті у вільному доступі перспективні плани заходів, пов'язаних з інтернаціоналізацією ОП Лісове господарство. Розробити систему інформування здобувачів, щодо можливостей визнання конкретних результатів, набутих на програмах неформальної освіти. 5. НПП, котрі забезпечують обов'язкові та вибірково ОК, які будуть викладатися у весняному семестрі 2024-2025 н.р., до початку весняного семестру (до 01.03.2025 р.), розробити і опублікувати методичні вказівки до практичних і самостійних робіт за цими ОК, а також наповнити електронні навчальні курси на платформі D-learn відповідними ресурсами і діяльностями. Методичні вказівки й електронні навчальні курси до решти ОК необхідно розробити до 01.09.2025 р. 6. У навчальному плані ОП 2025 року передбачити чіткий розподіл годин аудиторного навантаження в межах запропонованих вибіркового ОК. До початку вступної кампанії 2025 р. розмістити у вільному доступі на сайті ЗВО в розділі «Освітні програми» інформацію щодо елективних дисциплін (силабуси) загальноосвітнього спрямування, факультетського рівня та рівня спеціальності за ОП Лісове господарство. Включити до п. 2.2. «Структурно-логічна схема ОП» вибірково компонент. 7. Відповідальним особам сформувати до 31.05.2025 р. (до початку вступної кампанії) Каталог з вибіркового компонентів з обов'язковими активними посиланнями на силабуси і розмістити у вільному доступі на сайті кафедри. 5. Регулярно (раз на семестр) проводити опитування здобувачів даної ОП щодо якості і змісту освітніх компонентів, контрольних заходів, оцінювання і академічної доброчесності та оприлюднювати результати на офіційній сторінці кафедри. 6. Завідувачу кафедри запровадити практику проведення 1-2 відкритих лекцій на семестр від різних НПП і за різними ОК (обов'язковими і вибірково) ОП «Лісове господарство» магістерського рівня вищої освіти. 7. Впровадити механізм системного оновлення інформації про ОП. Особам, відповідальним за наповнення веб-сайту, запровадити регулярне розміщення інформації щодо подій, новин, оголошень за ОП Лісове господарство. 8. Керівництву ЗВО звернути увагу на якість та стабільність Інтернет-зв'язку.

### III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

#### Критерій 1. Проектування освітньої програми:

**1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня**

Після введення в дію Стандарту ВО другого (магістерського) рівня зі спеціальності 205 Лісове господарство у 2021 р. (наказ МОН України від 05.01.2021р. № 15) було проведено перегляд ОП в частині загальних та фахових компетенцій випускника, програмних результатів навчання. Проектною групою внесені зміни у матрицях відповідностей компетентностей та результатів навчання та компетентностей, визначеним стандартом, що відповідає 7 рівню Національної рамки кваліфікацій (постанова Кабінету Міністрів України, № 519 від 25.06.2020 р.). Аналіз навчальних планів 2020 та 2023 рр., силабусів навчальних дисциплін свідчить, що ОП в цілому дозволяє досягти визначених Стандартом вищої освіти результатів навчання. Опитування фокус-груп під час онлайн зустрічей свідчить, що компоненти ОП здатні сформувати у здобувачів ВО загальні та фахові компетентності для виконання професійних обов'язків у галузі лісового господарства. Однак, ЕГ звертає увагу, що РН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства та РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах не можуть бути повністю досягнуті за відсутності відповідної ОК, спрямованої на розвиток комунікативних навичок іноземними мовами. Також, ЕГ рекомендує включити до обов'язкових ОК вибірково дисципліну Сучасні технології відтворення лісів, що сприятиме реалізації мети ОП («... надання теоретичних знань і компетентностей для вирішення спеціалізованих знань щодо створення, вирощування, догляду, формування .... лісових ресурсів..»).

**2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів**

Професійний стандарт відсутній. Освітньою програмою не передбачено присвоєння професійної кваліфікації.

**3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти**

ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня ВО чітко кореспондуються з внутрішніми нормативними документами ПНУ ім. Василя Стефаника в контексті підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечувати територіальний розвиток на національному, регіональному та місцевому рівнях в питаннях організації та ведення лісового господарства (Стратегія розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр. (<http://surl.li/qircra>). ОП орієнтована на підготовку фахівців, здатних ідентифікувати проблеми ведення лісового господарства та кваліфіковано підбирати заходи щодо їх вирішення. Акцент ОПП спрямований на формування професійних здібностей щодо самоорганізації та самоосвіти, розвитку аналітичного мислення та базових компетентностей фахівця лісового господарства. Поставлена мета та цілі ОПП забезпечуються кадровим складом НПП, залучених до викладання на ОП, матеріально-технічною базою спеціальності та університету в цілому, а також співпрацею випускової кафедри з державними та приватними підприємствами у сфері лісового господарства та охорони природи. Аналіз нормативних документів, інтерв'ювання гаранта ОП, представників менеджменту університету дало можливість ЕГ пересвідчитися у відповідності цілей та завдань ОП, що акредитується, з місією та стратегією ЗВО.

**4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін**

Процедура перегляду ОП у ПНУ ім. Василя Стефаника проводиться відповідно до затверджених нормативних документів, зокрема ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<http://surl.li/vuudna>) та ПОЛОЖЕННЯ про освітні програми (<http://surl.li/eummuв>) один раз на три роки. Моніторинг якості ОП передбачено щорічно. Проведений аналіз ОП за 2020 та 2023 рр. продемонстрував позитивну тенденцію ЗВО залучення стейкхолдерів до перегляду ОП. Останній перегляд відбувся у 2023 році з урахуванням потреб та пропозицій здобувачів, що підтверджено під час спілкування з фокус-групами (зустріч 3, зустріч 5). Залучення працевлагодів та академічної спільноти здійснюється через обговорення на розширеному засіданні кафедри (<blob:https://office.naqa.gov.ua/9618ee7f-6141-4c79-b7fb-6971f60c9e89>) (зустріч 9). Випускницею ОП Іриною КОСТИШИН (зустріч 6) та здобувачем Юрієм КОРОВЧУКОМ (зустріч 7) підтверджено участь студентів в процедурі опитування та наданні пропозицій щодо збільшення годин практичної підготовки. За їх словами анкетування проводиться на регулярній основі. Доступ до анкет розміщено на сайті кафедри лісового та аграрного менеджменту (<http://surl.li/vsbnyu>). Також було зазначено, що пропозиції можна подавати як в усній, так і письмовій формі. Проте, на питання кому саме надавалися такі пропозиції, ЕГ чіткої відповіді не отримала. Зі слів гаранта, результати анкетування та пропозиції обговорюються на засіданнях кафедри та враховуються при перегляді ОП, навчальних планів, змісту ОК та каталогу вибіркових дисциплін. Але ЕГ не змогла оцінити ефективність анкетування через відсутність доступу до її результатів. Процедура термінів та способів інформування гаранта щодо оновлення та моніторингу ОП потребує конкретизації.

**5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм**

Мета ОП Лісове господарство, що реалізується ПНУ ім. Василя Стефаника, визначається з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та певною мірою відповідає розвитку сучасного ринку праці галузі. Основний фокус програми полягає у формуванні у здобувачів професійних компетентностей, необхідних для здійснення практичної та дослідницької діяльності у галузі лісового господарства, зокрема щодо розробки та реалізації планів лісівничих заходів з врахування специфіки підприємств. Особливістю ОП визначено міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з лісознавства та ведення лісового господарства в сучасному технологічному середовищі з поглибленим вивченням професійно-орієнтованих дисциплін. В циклі дисциплін професійної підготовки в частині обов'язкових компонентів передбачено ОК Регіональне лісівництво, яка орієнтовна на вивчення регіональних особливостей ведення лісового господарства в рівнинних і гірських лісах України, виходячи із природно-територіальної специфіки лісорослинних умов, та впливу на формування лісостанів біолого-кліматичних і антропогенних чинників (<http://surl.li/uximeo>). ОК2, ОК3, ОК5-ОК7 певною мірою забезпечують загальний галузевий напрямок. Під час інтерв'ювання роботодавців (зустріч 9), зокрема директора НПП «Верховинський» Михайла НЕЧАЯ, директора ПЗ «Горгани» Ярослава ПЕТРАЩУКА, заступника директора директора УкрНДГірліс Володимира КОРЖОВА ЕГ переконалася у дєвості співпраці ЗВО та врахування галузевого та регіонального контексту при формуванні цілей ОП. Гарант Володимир ЗАІКА на організаційній зустрічі наголошував, що під час оновлення ОП враховували досвід окремих вітчизняних ЗВО, зокрема НУБІП України, Національного

## **Загальний аналіз щодо Критерію 1:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Позитивних практик не виявлено, а виконання вимог критерію знаходиться на рівні відповідності встановленим нормам.

### **Недоліки**

Експертною групою виявлено недоліки, які суттєво не впливають на якість ОП і можуть бути виправлені найближчим часом: 1. Відсутність чіткого таймінгу процедури інформування гаранта ОП щодо перегляду освітньої програми. 2. Обмеження досягнення РН2 та РН12 через відсутність іноземної мови в переліку ОК.

### **Рекомендації**

1. Гаранту ОПП при розміщенні на сайті ЗВО проєкт ОП надати чіткі терміни та алгоритм надання пропозицій стейкхолдерами. Дана опція сприятиме підвищенню активності всіх зацікавлених сторін долучатися до обговорення ОП. 2. Гаранту та проєктній групі ввести до проєкту ОП Лісове господарство 2025 року освітній компонент, який забезпечить повне досягнення ПРН 2 та ПРН12, наприклад, Ділова іноземна мова. 3. Включити до обов'язкових ОК вибіркову дисципліну Сучасні технології відтворення лісів, що сприятиме реалізації мети ОП.

## **Рівень відповідності Критерію 1.**

Рівень В

## **Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:**

**1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)**

Обсяг ОПП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня (blob:https://office.naqa.gov.ua/962e7fb8-bc69-483f-9c16-90133185f50a) відповідає вимогам законодавства і становить 90 кредитів ЄКТС. До переліку компонентів ОП включено обов'язкові навчальні дисципліни (ОК1-ОК9, ОК18) загальним обсягом 66 кредитів ЄКТС (73,4 % загального обсягу ОП) та вибіркових навчальних дисциплін (ВК10-ВК17) обсягом 24 кредити ЄКТС (26,6 %), що зазначено у навчальному плані підготовки Магістра лісового господарства (blob:https://office.naqa.gov.ua/8593aeec-ff9a-43de-af55-4eb10d4e0cb2). На практичну підготовку ОПП виділено 27 кредити ЄКТС, зокрема ОК8 Виробнича практика та ОК9 Науково-дослідна практика.

**2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів**

Зміст ОП має чітку і зрозумілу структуру, а ОК складають взаємопов'язану систему, яка відображена у вигляді таблиці логічної послідовності вивчення компонентів ОП за семестрами та структурно-логічної схеми підготовки здобувачів ВО (blob:https://office.naqa.gov.ua/962e7fb8-bc69-483f-9c16-90133185f50a). ОП складається з 10 обов'язкових освітніх компонентів, серед яких три (ОК1-ОК3) віднесено до циклу загальної підготовки, сім – цикл професійної підготовки та п'ять до вибіркових. Практична підготовка за ОП включає два види практик, які проводяться з відривом від навчання (ОК8 Виробнича практика) та без (ОК9 Науково-дослідна практика). В межах ОК9 передбачено підготовку кваліфікаційної роботи. Окремо виділено три кредити ЄКТС на проведення

підсумкової атестації. Структурно-логічна схема, в цілому, дозволяє зорієнтувати здобувачів у послідовності досягнення заявлених цілей та ПРН, однак недоліком її є відсутність інформації щодо вибіркової компоненти. Перелік компетентностей та програмних результатів навчання ОПП повністю відповідають Стандарту вищої освіти зі спеціальності Лісове господарство. Відсутність ОК, яка сприятиме формуванню здатності спілкуватися іноземною мовою, ускладнює формування загальнокультурних та громадянських компетентностей та програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів.

### **3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)**

Аналіз змісту ОП свідчить про її відповідність предметній області спеціальності 205 Лісове господарство, через відповідність об'єкта вивчення та цілям навчання, теоретичному змісту, технологіям та методам, інструментам та обладнанню. ОК у поєднанні з кадровим, матеріально-технічним, інформаційним забезпеченням здатні в повному обсязі забезпечити всі ПРН та сприяти формуванню у здобувачів здатності розв'язувати складні задачі та проблеми лісового і мисливського господарства, що передбачає проведення досліджень та/або впровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Освітні компоненти, передбачені навчальним планом (ОК2, ОК4–ОК7) за змістом відповідають предметній області спеціальності та сприяють розвитку загальних та фахових компетентностей та досягненню ПРН. Практична підготовка (ОК8, ОК9) є логічним продовженням набуття теоретичних знань і практичних навичок. Зі слів гаранта ОП, ЗВО укладають договори (угоди) з підприємствами й установами різних форм власності про проходження виробничої практики. Серед обов'язкових ОК ОПП відсутні компоненти, які не відносяться або слабо належать до предметної області спеціальності 205 Лісове господарство. Проте, ЕГ дійшла висновку, що в новій редакції ОП слід передбачити ОК, пов'язані з формуванням знань щодо лісовідновлення та лісорозведення.

### **4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством**

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти за ОП здійснюється шляхом вільного вибору 26,7% (24 кредити ЄКТС) ОК та регламентується Положення про порядок реалізації здобувачами ВО ПНУ ім. Василя Стефаника права на вільний вибір освітніх компонент (<http://surl.li/lumbhbk>). ЗВО визначено 3-рівневий каталог вибіркового ОК: каталог 1 - ОК загальноосвітнього спрямування; каталог 2 - ОК спеціальності або галузі знань, за якими ведеться освітня діяльність ОП; каталог 3 – ОК ОПП. Здобувачі здійснюють вибір із Каталогу 1 обсягом не більше 3 кредити ЄКТС, із Каталогу 2 – не більше 6 кредитів ЄКТС. Каталог дисциплін вільного вибору студента ОПП Лісове господарство другого рівня ВО представлено на сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту (<http://surl.li/ipfifw>). Дисципліни вільного вибору НПП презентують здобувачам шляхом висвітлення загального переліку (<http://surl.li/ggfzfa>) та силабусів дисциплін (<http://surl.li/drgkdr>) в розділі Навчально-методична робота. ЕГ під час аналізу наданих матеріалів відомостей СО та інтерв'ювання здобувачів ВО і НПП переконалися в обізнаності та дієвості процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії за ОП, що акредитується. Процедура вільного вибору ОК здобувачем ВО здійснюється самостійно, шляхом анкетування в особистому кабінеті здобувача. Як стверджували здобувачі та НПП у ході онлайн зустрічей індивідуальна освітня траєкторія здобувачів формується також під час практичної підготовки через вибір бази для проходження виробничих практик та теми кваліфікаційної роботи. Керівник та тематика кваліфікаційної роботи обирається здобувачами самостійно, враховуючи коло його наукових інтересів. На основі представлених документів та проведених зустрічей акредитаційної експертизи ЕГ дійшла висновку, що загалом структура ОП, нормативна база ЗВО дає можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій і здобувачі освіти реалізують своє право на індивідуальний вибір навчальних дисциплін в об'ємі, передбаченому законодавством. Однак, ЕГ виявила несвочасне надання інформації здобувачам щодо змісту вибіркового дисциплін, оскільки окремі силабуси Каталогу 3 були додані на сайт випускової кафедри вже після початку акредитаційної експертизи. Зі слів завідувача кафедри, це пов'язано з оновленням сайту ЗВО. Вибіркові ОК каталогу 1 та 2 представлені у вигляді ПДФ документу з загальним списком дисциплін та відповідальної кафедри. Також, ЕГ вважає недоліком відсутність розподілу аудиторних годин у навчальному плані, зокрема не конкретизовано кількість лекційних, практичних, семінарських занять тощо (<http://surl.li/rabgue>). Так, в межах ВК 10, ВК11, ВК13, ВК14, ВК16 пропонуються дисципліни з різною кількістю лекційних (20 або 16) та практичних (10 або 14, або 16) годин.

### **5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.**

Практична підготовка здобувачів ВО спрямована на вдосконалення і реалізацію ПРН і регламентується Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника ([https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.50\\_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyku-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka-.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.50_2023-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-ta-provedennia-praktyku-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka-.pdf)). Дана ОП передбачає практичну підготовку здобувачів освіти у вигляді виробничої (ОК8, 12 кредитів ЄКТС) та науково-дослідної

практики (ОК9, 15 кредитів). На запит ЕГ гарантом ОП надано Наказ №18/0605-с від 11.01.2023 р. про організацію та проведення виробничої практики студентів денної форми навчання (blob:https://office.naqa.gov.ua/ee6bba9a-270d-431a-ba3b-a39514cf619e) та Наказ 19/0605-з від 3.03.2023 р. – заочної форми навчання (blob:https://office.naqa.gov.ua/046dfbfo-2ef3-40fo-af9e-213e7ecd72f4). Виробнича практика (ОК8) відповідно до графіка навчального процесу триває вісім тижнів і проходить у 2-му та 3-му семестрах. Науково-дослідна практика проводиться без відриву від навчання та безпосередньо передуює підготовці кваліфікаційної роботи протягом першого (чотири тижні), другого (чотири тижні), третього (два тижні) семестрів. Відповідно до силабусів ОК8 та ОК9 (<https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2024/10/ok8-vyrobnycha-praktyka.pdf>, <https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2024/10/ok9-naukovo-doslidna-praktyka-kvalifikatsijna-robota-2024-1.pdf>) по завершенню практики здобувач має сформулювати щоденник та захистити звіт. Науково-дослідна практика передбачає підготовку наукової статті за результатами наукових досліджень та виступ на науковому семінарі. Під час зустрічей здобувачі випускового курсу не змогли чітко сформулювати терміни та зміст науково-дослідної практики, продемонструвати обізнаність щодо методів та критеріїв оцінювання, кількості та формату звітів та обов'язковості апробації досліджень на конференціях (зустріч 7). Ефективність проходження практики ґрунтується на наявних угодах та договорах про співпрацю. Перелік, розміщений на сайті випускової кафедри (<https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2024/10/ok9-naukovo-doslidna-praktyka-kvalifikatsijna-robota-2024-1.pdf>), включає підприємства, діяльність яких належить до предметної області спеціальності «Лісове господарство». На зустрічі з роботодавцями ЕГ переконалася у можливостях виробничників надавати бази практичної підготовки здобувачам. Отже, аналіз нормативних та навчально-методичних матеріалів, інтерв'ювання здобувачів освіти, роботодавців, гаранта ОП і НПП свідчить, що ОП і НП передбачають практичну підготовку здобувачів ВО, яка дозволяє здобути нові та закріпити існуючі професійні компетентності визначеної спеціальності.

## **6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок**

Формування соціальних навичок здобувачів ВО ПНУ ім. Василя Стефаника передбачає практичний інструментарій формування шляхом сприяння у прояві лідерських якостей і організаторських здібностей, креативності, комунікативності, системного мислення та вміння працювати в команді. У ЗВО функціонує відділ виховної та психолого-педагогічної роботи, спорткомплекс «Наука», студентський центр культури та дозвілля. Набуття соціальних навичок у здобувачів ОП Лісове господарство забезпечується вибірковими ОК, які пропонуються з переліку загальноуніверситетських вибіркових дисциплін (каталог 1, <https://kag.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/27/2024/10/kataloh-1-na-24-25-nr.pdf>), зокрема, Лідерство та ефективне управління, Soft skills в професійній діяльності. Під час інтерв'ювання здобувачів ВО (зустріч 7), НПП (зустріч 3) ЕГ встановила, що здобувачі свідомо не обирають з каталогів 1 та 2 дисципліни, безпосередньо спрямовані на підвищення соціальних навичок студентів. Гарант ОП не популяризує серед здобувачів вибір загальноосвітніх компонентів, які сприятимуть підвищенню здібностей до самореалізації, можливості успішного працевлаштування та конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Водночас робота ЕГ з фокус-групами здобувачів, випускників та представників студентського самоврядування дозволила переконалися в умінні студентської спільноти спілкуватися державною мовою, ґрунтовно відповідати на поставленні запитання, аналізувати інформацію і генерувати власні висновки. Такі навички вони набувають під час практичних та індивідуальних занять, виступах на наукових гуртках, під час захисту звіту з практики, та під час роботи у студентському самоврядуванні тощо. Отже, ЕГ дійшла висновку, що ОП загалом сприяє набуттю навичок успішної та ефективної взаємодії з іншим людьми або в різних групах, а також досягати поставлених цілей.

## **7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання**

Обсяг кредитів ЄКТС ОП 205 Лісове господарство другого (магістерського) рівня освіти становить 90 кредитів ЄКТС та відповідає вимогам Стандарту вищої освіти (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/01/12/205-lisove-hospodarstvo-mahistr.docx>). Розподіл навчального часу визначається Положенням про організацію освітнього процесу (<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/01/12/205-lisove-hospodarstvo-mahistr.docx>) та становить: аудиторне навчання складає 33,3% (450 год), обсяг самостійної роботи здобувачів 66,7% (900 год) від загальної кількості годин теоретичного навчання. Відповідно до навчального плану на вивчення кожного освітнього компонента відводиться не менше 3 кредитів. Річний бюджет часу складає 40 тижнів (1800 год). Максимальне тижневе аудиторне навантаження не перевищує 18 год. Кількість аудиторних годин із навчальної дисципліни на 1 кредит становить 10 год та 20 годин відводиться на самостійну роботу. Отже, співвіднесення фактичного навантаження та обсяг ОП відповідає фактичному навантаженню здобувачів, яке сприяє досягненню програмних результатів навчання. Результати опитувань здобувачів ВО свідчать про загальне задоволення організацією освітнього процесу.

## **8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)**



У 2024 році введено в дію Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти в Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника ([https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/03/02.07.62\\_2024-polozhennia-pro-dualnu-formu-zdobuttia-fakhovoi-peredvyshchoi-ta-vyshchoi-osvity.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/03/02.07.62_2024-polozhennia-pro-dualnu-formu-zdobuttia-fakhovoi-peredvyshchoi-ta-vyshchoi-osvity.pdf)), друга редакція. ОП Лісове господарство передбачено проходження виробничої практики на галузевих підприємствах. Також існує практика поєднання навчання та роботи за фахом через надання здобувачам індивідуального графіка навчання. Однак, підготовка здобувачів освіти за дуальною формою на ОП Лісове господарство не реалізується.

## **9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722**

Набуття здобувачами ВО навичок і компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, здійснюється через інтеграцію принципів сталого розвитку у навчальний процес. Особлива увага приділяється таким цілям: Ціль 4: Якісна освіта. Освітня програма спрямована на забезпечення інклюзивної та рівноправної якості освіти; Ціль 12: Відповідальне споживання та виробництво. Здобувачі ВО вивчають концепції оптимізації виробничих процесів, що включають мінімізацію впливу на довкілля та використання ресурсів, стійкого використання природних ресурсів; Ціль 15: збереження екосистем суші, через сталий розвиток лісового господарства та збереження і відтворення видового біорізноманіття, сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісочористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття. Реалізація здійснюється через вивчення низки ОК, а саме: ОК2 Лісова політика, ОК7 Сертифікація лісів, ВК: Світові лісові ресурси, Наближене до природи лісівництво, Сучасні технології відтворення лісів, Пралісові екосистеми.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 2:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Навчальне середовище ПНУ ім. Василя Стефаника дозволяє ефективно побудувати студенту свою індивідуальну траєкторію та зручно контролювати її реалізацію. Співпраця з роботодавцями сприяє забезпеченню ефективного механізму вдосконалення ОП, зокрема з урахуванням специфіки галузі, що забезпечується як обов'язковими, так і вибірковими компонентами. Це дозволяє формувати здобувачу індивідуальну освітню траєкторію для подальшого працевлаштування. ЕГ встановлено повну відповідність за підкритеріями 1.1-1.3, 1.7-1.8 та часткову за підкритеріями 1.4-1.6. Виходячи з викладеної інформації ГЕ дійшла висновку щодо відповідності ОП за критерієм 2 рівню В (з незначними недоліками). Виявлені недоліки не є критичними й можуть бути усунені при наступному перегляді ОП. Позитивні практики за критерієм 2 не виявлені.

#### **Недоліки**

Експертною групою виявлено недолік, який суттєво не впливає на якість ОП і може бути виправлений найближчим часом: 1. Відсутність ОК, яка сприятиме формуванню здатності спілкуватися іноземною мовою, що ускладнює процес інтернаціоналізації ОП та міжнародній мобільності здобувачів. 2. Виявлено несвоєчасне надання інформації здобувачам щодо змісту вибіркових дисциплін. Окремі силабуси Каталогу 3 були додані на сайт випускової кафедри після початку акредитаційної експертизи. Вибіркові ОК каталогу 1 та 2 представлені ПДФ документом у вигляді загального списку. 3. Відсутній розподіл аудиторних годин у навчальному плані, зокрема не конкретизовано кількість лекційних, практичних, семінарських занять тощо. Дисципліни, запропоновані в межах ВК 10, ВК11, ВК13, ВК14, ВК16 мають різну кількість годин лекцій та практичних занять. 4. Здобувачі випускового курсу не чітко орієнтуються в термінах та змісті науково-дослідної практики та методів і критеріїв її оцінювання, кількості звітів та їх формату.

#### **Рекомендації**

1. Гаранту ОП та проєктній групі внести до Проєкту ОП 2025 року ОК Ділова іноземна мова та ОК, пов'язані з формуванням знань щодо лісовідновлення та лісорозведення. 2. До початку вступної компанії розміщати у вільному доступі на сайті ЗВО в розділі освітні програми інформацію щодо елективних дисциплін (силабуси) загальноосвітнього спрямування університетського рівня; факультетського рівня та рівня спеціальності за ОПП. 3. У навчальному плані ОП 2025 року передбачити чіткий розподіл годин аудиторного навантаження в межах запропонованих вибіркових дисциплін. 4. Включити до п. 2.2. Структурно-логічна схема ОП вибірковий компонент.

## **Рівень відповідності Критерію 2.**

Рівень В

### **Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:**

**1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти**

ЕГ відзначає, що процес вступу до ПНУ ім. Василя Стефаника здійснюється на основі чітко регламентованих Правил прийому. Ці правила розроблені для забезпечення прозорості, справедливості та рівного доступу для всіх абітурієнтів, що дозволяє уникнути дискримінації та забезпечує дотримання прав кожного вступника. Правила прийому є відкритими та доступними за посиланням (<https://cutt.ly/yeGnzqv1>), що дає змогу всім зацікавленим особам ознайомитися з вимогами до вступу, структурою та умовами відбору. Документ має логічну структуру, яка чітко пояснює етапи та критерії відбору, вимоги до абітурієнтів та інші важливі аспекти процесу прийому, забезпечуючи прозорість процедур та інформованість вступників.

**2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості**

У ході інтерв'ювання учасників різних фокус-груп ЕГ встановила, що Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника забезпечує вступників чіткими та структурованими правилами прийому, які розроблені з урахуванням особливостей кожної освітньої програми. Зокрема, у Правилах враховані специфічні вимоги до вступників, що відповідають професійній спрямованості програми. Це виражається через програми вступних іспитів, які містять перелік знань і навичок, необхідних для подальшого навчання. Сформульовані вимоги відображають базові дисципліни та компетенції, що є важливими для майбутньої професійної діяльності здобувачів. Університет також пропонує індивідуальну освітню траєкторію, що дозволяє здобувачам вибирати курси відповідно до їхніх професійних інтересів і кар'єрних цілей. Ці правила оприлюднені на офіційному сайті університету, забезпечуючи прозорість і доступність інформації, що сприяє справедливому і відкритому конкурсу для всіх абітурієнтів (<https://cutt.ly/yeGnzqv1>)

**3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства**

У ЗВО питання визнання результатів навчання, отриманих здобувачами в інших закладах освіти, регулюються затвердженим Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідацію академічної різниці. Це положення створює чітку структуру та доступні правила для процесу визнання, що надає можливість студентам легко інтегрувати попередні навчальні досягнення в поточну освітню програму. Крім того, Положення про академічну мобільність забезпечує механізм для визнання результатів навчання, отриманих в межах академічних обмінів або під час навчання у партнерських закладах. Процес ґрунтується на використанні Європейської системи трансферу і накопичення кредитів (ECTS), що дозволяє порівнювати результати навчання відповідно до міжнародних стандартів, або ж на системах оцінювання, що діють у країнах партнерів. Для тих здобувачів, які не завершили програму навчання в закладі-партнері, передбачено надання індивідуального графіка навчання та консультацій для завершення незавершених завдань після повернення до університету. Попри наявність такої процедури, експертна група не виявила прикладів її застосування в рамках освітньої програми «Лісове господарство», що свідчить про обмежене використання цієї можливості на практиці.

**4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу**

ЕГ встановила, що у ПНУ ім. Василя Стефаника неформальна освіта розглядається як важливий елемент безперервного навчання, який доповнює або за необхідності може замінити формальну освіту. Це підходить для широкого спектра навчальних потреб, включаючи короткострокові курси, тренінги або онлайн-заходи, такі як курси та вебінари, які можуть проводитися як в очній, так і в дистанційній формах. Університет передбачає визнання результатів, здобутих у межах неформальної освіти, за умови, що вони відповідають за тематикою, обсягом і змістом конкретному освітньому компоненту або окремим його розділам, темам чи індивідуальним завданням, які

передбачені силабусом. Студенти інформуються про доступні можливості для участі у неформальній освіті через завідувачів кафедр, деканів, викладачів, а також завдяки Студентському путівнику (<https://cutt.ly/peGnk3ea>), який містить детальну інформацію про види та форми таких навчальних заходів. Проте, в межах освітньої програми «Лісове господарство» не було виявлено прикладів застосування механізмів визнання результатів неформальної освіти, що може свідчити про обмежене використання цього підходу в рамках програми або недостатню активність студентів у таких ініціативах.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 3:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Правила прийому на ОП «Лісове господарство» ПНУ ім. Василя Стефаника ретельно розроблені з урахуванням специфіки програми. Вони чітко структуровані та зрозумілі, забезпечують рівні можливості для всіх вступників і не містять дискримінаційних положень. Університет забезпечує відкритий доступ до цих правил на офіційному вебсайті, де потенційні абітурієнти можуть легко ознайомитися з вимогами та процедурою вступу. Також на сайті розміщені документи, що регулюють порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також у межах неформальної освіти. Під час оцінки освітньої програми ЕГ встановила, що всі підкритерії критерію 3 виконані у повному обсязі. Це свідчить про відповідність встановлених правил та процедур принципам відкритості, прозорості та недискримінаційності, а також про доступність необхідної інформації для вступників, що забезпечує високу якість і справедливість конкурсного відбору. Позитивних практик за критерієм 3 не виявлено.

#### **Недоліки**

Експертною групою виявлено недолік, який суттєво не впливає на якість ОП і може бути виправлений найближчим часом: недостатнє практичне застосування наявних у ЗВО процедур неформальної освіти здобувачів та обмежена доступність інформації про них для студентів ОПП Лісове господарство.

#### **Рекомендації**

Гаранту ОП впровадити систему інформування здобувачів та попередніх консультацій, щодо можливостей визнання конкретних результатів, набутих на програмах неформальної освіти.

### **Рівень відповідності Критерію 3.**

Рівень В

### **Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:**

**1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи**

Навчання в ПНУ ім. Василя Стефаника визначено Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/dutqqn>), відповідно до якого основними формами здобуття навчання є інституційна (очна (денна), заочна, дистанційна) та дуальна. На ОПП, що акредитується застосовується технологія очного, заочного та дистанційного навчання з використанням інформаційної системи <http://www.d-learn.pnu.edu.ua/>. З 2024 року набір на заочну форму навчання за ОС Магістр Лісове господарство не проводиться. Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, конференції та презентації, робота з електронним навчально-методичним комплексом. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: тестових завдань, опитування, практичні роботи, спрямовані на застосування теоретичних знань на практиці. Методи за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота, самоконтроль, словесні, наочні та практичні методи навчання, вибір яких залежить від мети, завдань, компетенцій та ПРН. За результатами онлайн-зустрічей експертів з гарантом ОП, НПП та здобувачами ВО підтверджено застосування традиційних систем методів та прийомів навчання, так і інноваційних інтерактивних методик. Форми й методи навчання описані в силабусах ОК (<http://surl.li/mfcrdu>), а також в усній формі доводяться НПП здобувачам на заняттях (підтверджено на зустрічі зі студентами). Поєднання форм і методів навчання відповідає вимогам студентоцентрованого навчання. Здобувачі мають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії (вибіркові дисципліни, теми кваліфікаційних робіт, бази виробничої практики, керівника кваліфікаційної роботи (<http://surl.li/doiakp>)). В умовах воєнного стану здобувачам надається можливість вільного

відвідування занять, відповідно до Положення про порядок навчання здобувачів ВО за індивідуальним графіком (<http://surl.li/ujlmlk>). Під час онлайн зустрічей зі здобувачами та академічним персоналом з'ясовано відсутність випадків порушення академічної свободи, вибір методів та форм викладання є вільним. Здобувачів задовольняє вибір викладачами форм і методів викладання. Отже, форми й методи викладання та навчання на ОП сприяють заявленим ОПП меті та ПРН і відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

## **2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)**

Процедура інформування щодо цілей, змісту, ПРН та критеріїв оцінювання здобувачів ВО у ПНУ ім. Василя Стефаника унормована рядом Положень (<http://surl.li/kajygo>, <http://surl.li/ibsamj>). Інформація щодо змісту ОК надається через Силабуси навчальних дисциплін, розміщені в електронних кабінетах здобувачів та на сайті кафедри лісового та аграрного менеджменту (<https://kag.pnu.edu.ua/sylabusy-mahistr-205-lisove-hospodarstvo-2024/>). Інтерв'ювання здобувачів ВО (зустріч 7) щодо змісту ОК продемонструвало, що інформування відбувається вчасно, є доступним і зрозумілим. Цілі, результати навчання, критерії та методи оцінювання оголошуються на першому навчальному занятті в межах конкретного ОК. Рівень задоволеності формами та методами навчання і викладання за ОПП регулярно вивчається через проведення анкетування здобувачів ВО, що підтвердили здобувачі Іванна МИХАЙЛИШИН, Іван ВАЩАК, Юрій КОРОБЧУК на онлайн зустрічі. Результати анкетування, після розгляду Центром забезпечення якості висвітлюються на сайті університету ([https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2023/10/lisove-hospodarstvo-\\_10\\_23\\_2023-10\\_30\\_2023.pdf](https://cqa.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/149/2023/10/lisove-hospodarstvo-_10_23_2023-10_30_2023.pdf)). Однак, ЕГ в процесі акредитації не змогла переконатися в доступності та зрозумілості критеріїв оцінювання ОК, де підсумковим контролем є залік, зокрема виробничої, науково-дослідної практик (зустріч зі здобувачами) та навчальних дисциплін (огляд матеріально-технічної бази, демонстрація електронного журналу Павлом ДМИТРУКОМ).

## **3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми**

Науково-дослідна робота здобувачів у ПНУ ім. Василя Стефаника проводиться відповідно до Положення про організацію наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності Державного вищого навчального закладу ПНУ ім. Василя Стефаника» (<http://surl.li/dzxtqi>), Положення про діяльність ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів та молодих вчених» (<http://surl.li/nhdhen>) та Положення про студентський науковий гурток, проблемну групу і кафедральний (міжкафедральний) науковий семінар. (<http://surl.li/vjjajg>). Дослідницькі методи реалізуються у межах навчального процесу через вивчення ОК1 Методологія та організація наукових досліджень, проведення досліджень під час виробничої та науково-дослідної практик та підготовки кваліфікаційної роботи. При випусковій кафедрі створено Агрорісівничу лабораторію, яка активно використовується здобувачами ВО та НПП для проведення науково-дослідних робіт. На сайті кафедри в розділі Наукова робота (<http://surl.li/pnrngng/>) представлено основні напрямки наукової діяльності НПП кафедри та здобувачів (<http://surl.li/wecceez>). При кафедрі створено студентські наукові гуртки (<http://surl.li/ibyjzx>). Результати власних досліджень та спільних з НПП здобувачі можуть презентувати в наукових публікаціях на студентських наукових конференціях, зокрема в щорічному збірнику студентських наукових праць «Еврика» (підсекція лісівництво) <https://nauka.pnu.edu.ua/studentски-naukovi-vydannia/> та «Вісник Прикарпатського університету», що передбачено науково-дослідною практикою та підготовкою кваліфікаційних робіт. Під час онлайн-зустрічі здобувачі та представники студентського самоврядування (зустріч 5) підтвердили їх залучення до досліджень шляхом інтеграції наукової й навчальної роботи в межах компонентів ОП. Однак ЕГ відмітила низьку зацікавленість здобувачів науково-дослідною роботою, яку проводять переважно під час науково-дослідної та виробничої практик в межах підготовки кваліфікаційних робіт.

## **4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі**

Перегляд і оновлення змісту ОК у ПНУ ім. Василя Стефаника регламентується ПОЛОЖЕННЯМ про організацію освітнього процесу ([https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf](https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf)), яким передбачено щонайменше щорічне оновлення змісту. ЕГ встановлено, що зміст силабусів та робочих програм оновлюються на основі наукових досягнень і сучасних практик у лісовому господарстві, розглядається і затверджується на засіданні кафедри. НПП, які забезпечують ОК та ВК ОП Лісове господарство систематично публікують результати своїх наукових досліджень у провідних фахових вітчизняних та закордонних виданнях <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu.pdf>, наукових конференціях і стажуваннях та використовують їх при оновленні змісту ОК. Зокрема, Гарант ОП Володимир ЗАЇКА постійно бере участь у роботі конференцій (Харків, 2021; Львів, 2022; Вінниця, 2022, Івано-Франкове (Львівська обл.), 2019; Славути (Хмельницька обл.), 2023; Гута (НПП «Синьогора»), 2022. Під час опитування фокус-групи НПП було наведено приклади оновлення змісту

навчальних дисциплін за результатами наукових досліджень. Зокрема, результати НДР Результати виконання ДБТ «Розробити еколого-лісівничі заходи щодо підвищення поліфункціональної ролі лісів регіону Українських Карпат» (№ 0119U101789) (науковий керівник Юрій ШПАРИК) використані при формуванні змісту ОК4 Регіональне лісівництво. Оновлення змісту ОПП було підтверджено під час онлайн зустрічі з роботодавцями, зокрема, директор ПЗ «Горгани» Ярослав ПЕТРАЩУК, директор ТОВ «Екологічна консалтингова група «Зелений квадрат» Михайло ЧОРНИЙ, директор НПП «Верховинський» Михайло НЕЧАЙ наголосили на проведенні спільних наукових досліджень з НПП та здобувачами ОП Лісове господарство магістерського рівня та застосування їх результатів в освітньому процесі в частині ОК9 Науково-дослідна практика та підготовки кваліфікаційних робіт.

## **5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти**

Освітній процес здобувачів ВО є складовим елементом інтернаціоналізації й відповідає стратегічним цілям ЗВО у сфері міжнародної діяльності. В університеті функціонує Відділ міжнародних зв'язків, напрямками діяльності якого передбачено розвиток та поглиблення співпраці із закордонними навчальними закладами в науковій, освітянській та культурній сферах на основі двосторонніх та багатосторонніх угод; налагодження та поглиблення співпраці з міжнародними фондами, програмами, стипендіями (Еразмус Мундус, Еразмус +, Темпус та іншими) та інформування і консультування щодо програм академічної мобільності науковців, НПП та студентів. Відповідна активність матеріалізувалася в близько 90 укладених угодах з іноземними ВНЗ (<https://ic.pnu.edu.ua/uhody-pro-srivratsiu/>). У рамках реалізації плану щодо міжнародного співробітництва в галузі освіти університетом підписано угоди про подвійне дипломування із провідними інституціями Республіки Польща (<https://ic.pnu.edu.ua/uhody-pro-podvijni-dyplomu/>). Інформування учасників ОП щодо можливостей участі в міжнародних проєктах здійснюється на регулярній основі на сайті ЗВО (<https://ic.pnu.edu.ua/category/%d0%be%do%b3%do%be%do%bb%do%be%d1%88%do%b5%do%bd%do%bd%d1%8f/>). НПП випускової кафедри беруть участь у закордонних конференціях та в спільних наукових проєктах. Зокрема, наукові дослідження, проведені НПП кафедри на території об'єкта міжнародної природної спадщини ЮНЕСКО природного заповідника «Горгани», сприяли наповненню загальної бази даних європейських країн щодо сучасного стану та перспектив збереження букових пралісів в Європі. Прикладів участі здобувачів в програмах академічної мобільності за даною ОП не встановлено.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 4:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ОП характеризується достатнім рівнем використання сучасних форм та методів навчання та викладання дисциплін, що уможливує досягнення заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 4.1, 4.4 та 4.5 та недостатній за підкритеріями 4.2. та 4.3. Виходячи з викладеної інформації та підтверджувальних її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо відповідності ОП за критерієм 4 рівню В (з незначними недоліками). Позитивних практик за критерієм не виявлено.

#### **Недоліки**

1. Відсутність академічної мобільності серед здобувачів ОПП Лісове господарство. Низька зацікавленість здобувачів щодо участі в науково-дослідній роботі та програмах академічної мобільності. 2. Неузгодженість методів та критеріїв оцінювання ОК в частині підсумкового контролю, зокрема заліків.

#### **Рекомендації**

Експертною групою виявлено недоліки, які суттєво не впливають на якість ОП і можуть бути виправлені найближчим часом: 1. Гаранту ОПП та завідувачу кафедри лісового і аграрного менеджменту оприлюднити на сайті у вільному доступі перспективні плани заходів, пов'язаних з інтернаціоналізацією діяльності ОП Лісове господарство. 2. Скласти посеместровий план проведення гостьових лекцій провідними науковцями та практиками лісової галузі. 3. В силабусах ОК привести у відповідність методи та критерії оцінювання відповідно до структури ОК.

### **Рівень відповідності Критерію 4.**

Рівень В

## **Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:**

**1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь**

Форми контрольних заходів і критерії оцінювання у межах навчальних дисциплін ОП у ЗВО регламентують Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<http://surl.li/ogykhe>), Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти (<http://surl.li/xpfyvl>) та Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/edcrmd>). Згідно з цими Положеннями: «Система оцінювання знань здобувачів освіти з кожної навчальної дисципліни включає поточний, модульний і семестровий (підсумковий) контроль знань». При цьому зазначено, що форми модульного контролю і система оцінювання рівня знань і вмінь здобувачів освіти визначаються кафедрою та відображаються у силабусі навчальної дисципліни, який затверджує сама кафедра. Однак під час аналізу силабусів обов'язкових і вибіркових ОК за ОП «Лісове господарство» ЕГ встановила, що більшість із них оформлені без дотримання вимог університетського Положення (<http://surl.li/ogykhe>) щодо форми й наповнення. Зокрема у силабусах зазначено ІК, ЗК, СК і ПРН, які не відповідають ОП або Матрицям відповідності, наведеним в ОП; відсутній поділ навчального матеріалу на змістовні модулі і відсутній модульний контроль; замість результатів навчання у відповідній колонці наведено план лекції до теми; відсутня інформація про кількість і тематику практичних і самостійних робіт; ні здобувачі, ні НПП не змогли пояснити, що за індивідуальне завдання в більшості силабусів оцінюється в 10 балів; оцінювання відповідно до графіка навчального процесу за тижнями не відповідає графіку із навчального плану; в окремих електронних навчальних курсах критерії оцінювання відрізняються від заявлених в силабусі, зокрема в показаному для ЕГ, під час огляду матеріально-технічної бази, електронному курсі заліковий тест оцінено в 100 балів замість заявлених у силабусі й в Положеннях 50 балів. Завідувач кафедри лісового і аграрного менеджменту зазначив, що в Положенні наведена рекомендаційна форма силабусу і кафедри мають право від неї відходити. На думку ЕГ такі вищеописані відхилення силабусів від Положення є наслідком того, що їх ніхто не перевіряє і не затверджує по СВЗЯО. Під час зустрічей здобувачі та НПП говорили, що інформація про форми контролю та критерії оцінювання доводиться до студентів на першому занятті за кожним ОК і постійно висвітлені на сайті кафедри у силабусах. Здобувачі показали, що обізнані з університетською системою оцінювання, проте не змогли пояснити ЕГ, скільки раз і у якій формі оцінюється науково-дослідна практика і які звіти по ній треба готувати. Як висновок ЕГ зазначає, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти не є чіткими та зрозумілими здобувачам, а тому не дають можливості встановити досягнення здобувачем вищої освіти конкретних результатів навчання для окремого освітнього компонента оскільки вони не наведені у силабусах.

**2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений**

Атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра відповідно до стандарту вищої освіти і регулюється Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/vxbjlf>). ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти за 2023 р. відповідає вимогам стандарту. Відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/kkrojc>) кваліфікаційні роботи перевіряються на наявність академічного плагіату з використанням програмного забезпечення StrikePlagiarism.com, про що розповів на зустрічі директор бібліотеки.

**3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Правила проведення контрольних заходів чіткі, зрозумілі, доступні усім учасникам освітнього процесу та регулюються такими документами як: 1) Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ogykhe>); 2) Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (<http://surl.li/tpuwjh>); 3) Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін ... (<http://surl.li/vjrpzjz>). На фокус-групах зі здобувачами і студентським самоврядуванням ЕГ з'ясувала, що екзамени проводить 1 викладач, а в разі його необ'єктивної оцінки здобувачі можуть оскаржити рішення на апеляційній комісії, створеній завідувачем кафедри,

наступного дня після іспиту (усно відповідаючи на питання або шляхом тестування на ПК). Для запобігання та врегулювання конфліктів інтересів у ЗВО функціонує Комісія з питань етики та академічної доброчесності ПНУ імені Василя Стефаника з 10 осіб: чотири особи від органів самоврядування здобувачів освіти, шість осіб від трудового колективу університету, з яких принаймні двоє є представниками первинної профспілкової організації працівників ЗВО. Робота даної комісії регламентується Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ПНУ імені Василя Стефаника (<http://surl.li/xguvcm>). Також у ЗВО розроблено Кодекс честі (<http://surl.li/weqejz>), який висвітлює загальні морально-етичні принципи для учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватись у своїй діяльності, та відповідальність у випадках порушення академічної доброчесності. Під час інтерв'ю здобувачі продемонстрували обізнаність відносно правил проведення контрольних заходів, процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження (один раз викладачеві (талон №2), другий – комісії (талон №3, тестування)), а також відмітили, що випадків оскарження результатів контрольних заходів та конфлікту інтересів на даній ОП не було.

#### **4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності**

У ЗВО розроблена потужна нормативна база, яка забезпечує внутрішню політику та стандарти з питань дотримання академічної доброчесності в межах реалізації ОП: Кодекс честі (<http://surl.li/weqejz>), Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (<http://surl.li/xguvcm>), Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/kkrojс>), Положення про запобігання академічному плагіату в ПНУ ім. Василя Стефаника (<http://surl.li/ivaqhw>). Відповідно до зазначених положень про запобігання плагіату курсові, кваліфікаційні, дисертаційні роботи і наукові праці підлягають перевірці на академічний плагіат, що здійснюється з червня 2024 р. з використанням програмного забезпечення StrikePlagiarism.com, про що розповів на зустрічі з ЕГ директор бібліотеки. Популяризація питань доброчесності для здобувачів вищої освіти даної ОП здійснюється через лекції на теми: Академічна доброчесність; Види порушення та відповідальність за порушення академічної доброчесності, введені до ОК1 - Методологія та організація наукових досліджень, який викладають у 1 семестрі навчання в магістратурі. Однак, за такої популяризації академічної доброчесності у ЗВО, експертна група виявила суттєвий недолік - такі факти недоброчесності як: часткове присвоєння текстів документів і підготовка документів заднім числом. Найбільш виражено цей недолік спостерігається в силабусі ВК14 - Плантаційне лісовирощування (<http://surl.li/skiooe>), який було завантажено на сайт кафедри лісового і аграрного менеджменту під час акредитації (після запиту ЕГ) 24 жовтня 2024 р., хоча мета і завдання дисципліни, структура курсу за тематикою лекцій і практичних робіт, більшість результатів навчання і рекомендована література, прописані у ньому, є дослівним плагіатом силабуса аналогічної дисципліни колеги по кафедрі одного з експертів, розміщеним на сайті їх університету 16 вересня 2024 р. (<http://surl.li/zsvvuy>). Водночас силабуси до ОП, розміщені на сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту (<http://surl.li/ayfabm>), на титульних листах мають різні дати затвердження, навіть за однакового номера протоколу (Протокол №1 від 17 січня 2024 р.; Протокол №8 від 17 січня 2024 р.; Протокол №1 від 29 серпня 2024 р.), що теж може свідчити про невчасність їх підготовки і затвердження. Завідувач кафедри на зустрічі з експертами сказав, що це є просто технічною помилкою.

#### **Загальний аналіз щодо Критерію 5:**

##### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

ЗВО має досить потужну нормативно-правову базу (різні Положення, накази і розпорядження ректора), яка регламентує порядок, форми, правила і процедури проведення контрольних заходів, об'єктивність оцінювання і порядок оскарження результатів контрольних заходів, питання дотримання академічної доброчесності. Розроблено Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Атестація здобувачів проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра згідно зі стандартом вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Кваліфікаційні роботи магістрів перевіряються на наявність академічного плагіату, як і наукові праці НПП. Позитивних або взірцевих практик за критерієм 5 не виявлено.

##### **Недоліки**

У ході акредитаційної експертизи ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти ЕГ виявила такі суттєві недоліки: 1) Більшість силабусів ОК і ВК оформлені не за вимогами Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (у силабусах виявлено ІК, ЗК, СК і ПРН, які не відповідають ОП або Матрицям відповідності, наведеним в ОП, не зазначаються результати навчання, не прописано кількості та зміст практичних і самостійних робіт), що ускладнює розуміння здобувачами вищої освіти форм контрольних заходів та

критеріїв оцінювання і не дає можливості встановити досягнення здобувачами вищої освіти конкретних результатів навчання для окремого освітнього компонента. 2) Експертною групою виявлено такі факти академічної недобросовісності НПП, як часткове присвоєння тексту силабусу і підготовка силабусу заднім числом. Окрім того, є недолік, який суттєво не впливає на якість ОП і може бути виправлений найближчим часом. Він стосується опитувань, які, зі слів здобувачів вищої освіти, їм часто проводять, але результатів таких опитувань не висвітлено на сайті кафедри і не було надано на запит ЕГ.

## **Рекомендації**

1. Усім залученим до реалізації ОП викладачам до 31 травня 2025 р. оформити за вимогами Положення ЗВО силабуси усіх обов'язкових і вибіркових компонентів і розмістити їх на сайті кафедри. 2. Каталог з вибіркових компонентів відповідальним особам необхідно сформувати до 31 травня 2025 р. (до початку вступної кампанії до ЗВО) з обов'язковими активними посиланнями на силабуси і розмістити у вільному доступі на сайті кафедри. 3. Регулярно (раз на семестр) проводити опитування здобувачів даної ОП щодо якості і змісту освітніх компонентів, контрольних заходів, оцінювання і академічної добросовісності та оприлюднювати результати на офіційній сторінці кафедри.

## **Рівень відповідності Критерію 5.**

Рівень Е

## **Критерій 6. Людські ресурси:**

**1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством**

За аналізом табл. 2 Відомостей про самооцінювання ПНУ ім. В. Стефаніка експертна група встановила, що до реалізації освітньої програми за семи обов'язковими ОК залучено 4 науково-педагогічних працівників, які мають вищу освіту і наукові ступені (3 доктора і 1 кандидат наук). 3 доктора наук є академіками Лісівничої академії наук України. В усіх є по 4-7 пунктів досягнень у професійній діяльності, визначених п.38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. За аналізом силабусів вибіркових дисциплін за ОП, розміщених на сайті кафедри, ЕГ встановила, що додатково до їх викладання залучені ще 3 кандидати наук, 1 з яких – Заслужений лісівник України, член-кореспондент Лісівничої академії наук, у минулому директор лісгосподарського підприємства. Питання забезпечення необхідного рівня професіоналізму НПП під час їх конкурсного відбору врегульовані у Положенні про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка (<http://surl.li/mmsqj>) та Положенні про конкурсну комісію університету щодо заміщення вакантних посад НПП (<https://bit.ly/3IL2ImW>), що підтвердили на зустрічах з експертами начальник відділу кадрів і НПП. Вимоги щодо викладачів ОП регулюють Положення про кадрове забезпечення освітніх програм та кадрове забезпечення освітнього процесу ОП у ПНУ (<http://surl.li/kesxxh>) і Порядок розподілу навчальних дисциплін між науково-педагогічними працівниками кафедр університету (<http://surl.li/hthavy>). При виборі науково-педагогічних працівників для викладання на ОП враховується відповідність між тематикою їх наукової діяльності, досвідом практичної роботи та змістом навчальних дисциплін, а під час вирішення питання «Яка кафедра та який НПП викладатиме дисципліну?» у ЗВО керуються Порядком встановлення відповідності навчальних дисциплін (практик) профілю кафедр університету (<http://surl.li/huwdc0>).

**2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються**

Експертна група встановила, що конкурсний добір викладачів здійснюється на підставі Положення про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка» (<http://surl.li/mmsqj>), де чітко прописані усі етапи і процедури цього процесу, які корелюють із процедурами і вимогами, викладеними в Ліцензійних умовах і Законах «Про освіту» та «Про вищу освіту», оскільки вимагають наявності: вищої освіти, наукового ступеня, вченого звання, наукових праць (особливо тих, що індексуються у наукометричних базах Scopus, Web of Science), навчально-методичних праць, підвищення кваліфікації з відповідного напрямку за останні 5 років, а також аналізуються результати опитування здобувачів стосовно НПП «Викладач очима студентів», що підтвердив на зустрічі з експертами начальник відділу кадрів. Процедури конкурсного добору є прозорими і зрозумілими кандидатам. Дотримання ЗВО критеріїв і процедур конкурсного відбору підтвердив на зустрічі з ЕГ директор Центру забезпечення якості освіти ПНУ ім. В. Стефаніка, який минулого року сам обирався на посаду за конкурсом. У листопаді цього року д.б.н., проф. Заїка В.К. буде проходити конкурсний відбір на заміщення посади професора кафедри лісового і аграрного менеджменту.



Кандидати на посаду науково-педагогічного працівника мають подати звіт, у якому відображають результати навчально-методичної, науково-дослідної та виховної роботи, інформацію про стажування і підвищення кваліфікації за останній п'ятирічний період і проходять конкурсний відбір на зборах трудового колективу кафедри, факультету та Вченої ради університету. Обрання на всіх етапах проходить шляхом таємного голосування. Позитивною практикою є рейтингове оцінювання НПП університету (<http://surl.li/hxzykx>), з метою стимулювання до підвищення кваліфікації, професіоналізму, продуктивності навчальної та наукової роботи, залучення до міжнародної діяльності. Результати рейтингу ЗВО враховує під час конкурсного добору викладачів на освітні програми.

### **3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу**

Роботодавці у ході інтерв'ювання підтвердили експертній групі інформацію, наведену у Відомостях самооцінювання ОП, стосовно того, що дійсно залучені до організації освітнього процесу, насамперед через надання баз для проходження виробничої практики здобувачів і офіційного працевлаштування у їх підприємствах. Однак договори з університетом, наведені у відомостях СО, втратили чинність, оскільки укладені ще у 2016-2019 роках терміном на 5 років. На зустрічі з ЕГ НПП кафедри повідомили, що 15 жовтня 2024 р. було укладено договір №499 про співпрацю між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та Філією «Брошнівське лісове господарство» ДП «Ліси України», а наступного дня на базі виробничих підрозділів Філії ДП «Брошнівське ЛГ» було проведено практичні заняття зі студентами спеціальності 205 «Лісове господарство» групи ЛГ-11м з дисципліни «Лісоуправління» під керівництвом доцента кафедри Ігоря Коляджина (<http://surl.li/alvcsy>). Також роботодавці підтвердили, що беруть участь в обговореннях ОП на засіданнях кафедри, надають рецензії на ОП, іноді проводять зустрічі зі здобувачами в університеті або на виїзних заняттях. З професіоналів-практиків до реалізації освітнього процесу за ОП залучені як керівники магістерських робіт д.т.н. Перович І.Л. – фахівець у галузі землеустрою та кадастру, к.т.н. Коржов В.Л. – перший заступник директора з наукової роботи, а к.с.-г.н. Гнатюк О.Р. – провідний науковий співробітник УкрНДІ гірського лісівництва ім. П.С Пастернака. Це повідомив ЕГ на зустрічі завідувач кафедри і доповнив, що на освітній програмі лісове господарство бакалаврського рівня вони читають окремі дисципліни відповідно до їх фаху.

### **4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності**

ЗВО сприяє і підтримує професійний розвиток викладачів ОП, що регламентується «Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників» (<https://bit.ly/343WJdZ>), «Положенням про заохочувальні відзнаки ...» (<https://bit.ly/3s5t8sC>); «Положенням про порядок надання творчих відпусток ...» (<https://bit.ly/3rdkCJ6>); «Положенням про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету за публікації, які індексуються наукометричними базами даних...» (<http://surl.li/bwkndk>). У ЗВО періодично проводяться семінари (вебінари) по цифровій грамотності та ін. через Центр інноваційних освітніх технологій "PNU EcoSystem", що організовує університет безкоштовно. На зустрічі з ЕГ завідувач кафедри повідомив, що влітку уклали договір про співпрацю із Черкаським державним технологічним університетом з метою наукової співпраці, академічного обміну і стажувань. Слід зазначити, що усі НПП, залучені до реалізації ОП, мають сертифікати про стажування і підвищення кваліфікації (<http://surl.li/sktgkr>) переважно за останні 2 роки, зокрема з НПП пройшли стажування у Балтійській міжнародній академії (м. Рига). Стимулом для професійного розвитку НПП є внутрішньоуніверситетський моніторинг якості надання освітніх послуг відповідно до Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти. (<http://surl.li/vdolae>), а також рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників кафедри, факультету (<http://surl.li/suzjht>) й університету. Різні варіанти заохочення розвитку викладацької майстерності прописані у колективному договорі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/jwwwiv>) і у вищезгаданих Положеннях. Зокрема, позитивними моментами є преміювання авторського колективу і зменшення навантаження викладачів, які мають публікації у Scopus та Web of Science; зменшення навантаження для гаранта за успішну акредитацію; кращі у рейтингу викладачі отримують грошові надбавки або преміальні години навантаження.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 6:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Основний склад НПП за ОП – це 3 академіки і член-кореспондент Лісівничої академії наук України. Позитивними практиками є рейтингове оцінювання викладачів університету і нарахування преміальних годин за високі рейтинги; преміювання науковців за публікації у виданнях, які входять до міжнародних науково-метричних баз даних Scopus та Web of Science; стажування викладачів за кордоном; оцінка викладача за методом 360° (очима студентів).

## Недоліки

Експертною групою виявлено недолік, який суттєво не впливає на якість ОП і може бути виправлений найближчим часом: відсутня практика проведення відкритих лекцій науково-педагогічними працівниками, які викладають дисципліни на магістратурі саме за даною ОП.

## Рекомендації

Завідувачу кафедри лісового і аграрного менеджменту необхідно запровадити практику проведення 1-2 відкритих лекцій на семестр від різних НПП і за різними ОК (обов'язковими і вибірковими) ОП «Лісове господарство» магістерського рівня вищої освіти.

## Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

## Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

### **1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання**

Під час онлайн огляду матеріально-технічної бази (МТБ) кафедри лісового і аграрного менеджменту, факультету природничих наук й університету в цілому ЕГ встановлено наявність інфраструктури, яка на задовільному рівні забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Основною базою для підготовки здобувачів ОП є три мультимедійні аудиторії, обладнані стаціонарними проекторами, чотири спеціалізовані кабінети, три лабораторії (агрорісівнича, експериментальної біології та заповідної справи, комп'ютерна). За аналізом інвентаризаційних описів кафедри встановлено, що балансову вартість має лише 1 ноутбук (2020 р. випуску) інші ПК і монітори 2002-2006 років вже перевершили строк корисного використання (120 місяців) майже вдвічі. Нема на обліку жодного інструменту чи обладнання для лісівничо-таксаційних вимірювань. Під час огляду МТБ експертній групі було показано висотомір, який належить самому гаранту ОП, інший надано лісовим коледжем, усього 2 мірні вилки. Гарант пояснив, що під час практик студенти користуються обладнанням тих підприємств, де проходять практику. Заявлена у відомостях СО інформація, що навчально-методичне забезпечення охоплює всі освітні компоненти ОП, забезпечуючи досягнення визначених цілей та програмних результатів, не підтвердилася. На запит ЕГ не було надано жодних методичних вказівок до практичних і самостійних робіт до обов'язкових і вибіркових ОК (за винятком методичних рекомендацій до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти), а за наданим посиланням (<http://surl.li/sevlhr>) нема методичних вказівок, нема жодного навчального посібника чи підручника до навчальних дисциплін магістрів даної ОП, як нема їх і на сайті бібліотеки в електронних каталогах, до якої здобувачам освіти забезпечено безкоштовний доступ. Тимчасового доступу до матеріалів дистанційного навчання за ОП для ЕГ не було надано, посилюючись на те, що такий доступ не передбачено системою, але під час зустрічі по огляду МТБ із заступницею декана факультету було погоджено показ електронних курсів на резервній зустрічі. Аналіз наповнення і функціонування електронних навчальних курсів, продемонстрованих під час резервної зустрічі, показав, що багато курсів за ОП взагалі відсутні на платформі дистанційного навчання D-learn, а ті які наявні мають незадовільне наповнення: десь є лише прикріплені тексти лекцій і тест для заліку, в іншому курсі прикріплено лише 1 ресурс з посібником не по тій дисципліні, інший курс створений, але не наповнений (зовсім порожній) і в усіх курсах нема презентацій до лекцій, нема завдань, куди б можна було прикріпити і здати практичну або самостійну роботу, а це унеможливорює нормальне навчання у дистанційному форматі, а також навчання здобувачів за індивідуальним планом, яких (за інформацією завідувача кафедри) на курсі близько третини. Фінансове забезпечення ОП і закупівля обладнання здійснюється в основному за рахунок коштів від грантів, про що повідомив проректор Сергій Шарин.

### **2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства**

За результатами інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, студентського самоврядування і НПП експертна група впевнилася, що у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника викладачі та здобувачі вищої освіти забезпечені необмеженим безкоштовним доступом до мережі Інтернет через Wi-Fi у корпусах і в гуртожитку, вільним доступом до інфраструктури (навчальні корпуси, наукові центри та лабораторії університету (<http://surl.li/hprsvi>)), а також інформаційних ресурсів (факультетська та загальноуніверситетська бібліотеки, навчальна платформа дистанційної освіти Google Workspace в домені [pnu.edu.ua](http://pnu.edu.ua) та в системі дистанційного

навчання D-learn, електронні каталоги та наукометричні бази (WoS, Scopus, Research4Life та ін.), що необхідні для викладання та навчання в межах ОП. За інформацією, отриманою під час зустрічі від директора бібліотеки, у ЗВО є доступ до 20 міжнародних баз із реферативними і повнотекстовими матеріалами.

### **3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я**

Освітнє середовище у ЗВО задовольняє потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП та є цілком безпечним, що було підтверджено під час огляду матеріально-технічної бази, на зустрічах із студентським самоврядуванням і здобувачами, а також на резервній зустрічі. Здобувачі проходять інструктажі з охорони праці та техніки безпеки, пожежної безпеки. Здобувачі освіти мають змогу працювати у комп'ютерних лабораторіях протягом робочого дня і в науковій та електронній бібліотеці. Здобувачі мають змогу користуватися вільним доступом до Wi-Fi, ідальнями, медпунктом, спорткомплексом. У ПНУ ім. В. Стефаника функціонує студентський сенат (<https://senat.pnu.edu.ua/>), який забезпечує організацію дозвілля здобувачів вищої освіти і захист їх прав на всіх рівнях адміністрації, та Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vvprr.pnu.edu.ua/>) для підтримки ментального здоров'я. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я всіх учасників освітнього процесу та задовольняє вимоги санітарних норм. Аудиторний фонд та гуртожитки університету знаходяться у належному санітарно-технічному стані. Восьмиповерховий гуртожиток має ліфт і наразі відбувається утеплення. Навчальні корпуси мають централізоване опалення, загально обмінну вентиляцію, централізоване холодне водопостачання та водовідведення, систему пожежної безпеки, природне і штучне (електричне) освітлення. Охорона приміщень ЗВО здійснюється охоронною фірмою та діє пропускна система в умовах воєнного стану. Як повідомила на зустрічі заступниця декана факультету природничих наук: графік навчальних занять розробляється з урахуванням місткості укріплених за структурними підрозділами (<http://surl.li/flnuns>).

### **4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою**

У ході інтерв'ювання учасників різних фокус-груп ЕГ встановила, що університет забезпечує всі можливі види підтримки здобувачів вищої освіти. ЗВО підтримує реалізацію студентами індивідуальної освітньої траєкторії (вільний вибір курсів студентом, неформальна освіта, академічна мобільність, навчання за індивідуальним графіком з використанням платформи дистанційного навчання D-learn). У всіх навчальних структурних підрозділах Прикарпатського національного університету запроваджено і діє Електронна відомість обліку успішності (<http://surl.li/kohmru>) у рамках університетської системи DIS-портал ([webportal.pnu.edu.ua](http://webportal.pnu.edu.ua)), яка має взаємооднозначний зв'язок з електронним журналом обліку навчальної роботи здобувачів освіти (<http://surl.li/utrlrk>) із відповідної навчальної дисципліни на відповідних курсі та спеціальності. Для орієнтування студентів в освітньому середовищі ЗВО розробив студентський путівник (<http://surl.li/lfrsvc>), а також студенти мають вільний доступ до сайту закладу і особисті кабінети на вебпорталі. В університеті функціонує студентський профком (<https://profkom.if.ua/>), який займається захистом прав студентів і поселенням у гуртожитки. В університеті наявна соціальна та спортивна інфраструктура. Для діагностики психологічного стану викладачів і здобувачів, а також психолого-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу в університеті функціонує Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи» (<https://vvprr.pnu.edu.ua/>), у якій зі слів Завідувачки Романкової Л. М. працює 4 фахових (сертифікованих) психолога, які регулярно проводять різні заходи та надають онлайн і офлайн психологічні консультації. На базі цієї лабораторії проходять різноманітні виробничі практики.

### **5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою**

Експертна група під час акредитації встановила, що за освітньою програмою «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти у ПНУ ім. В. Стефаника особи з особливими освітніми потребами не навчалися і наразі не навчаються. Проте ЗВО забезпечує необхідні умови для здобуття вищої освіти особам з особливими освітніми потребами (ООП). У архітектурному середовищі корпусів університету забезпечено своєчасне розпізнавання орієнтирів; універсальний дизайн, облаштування елементами доступності, використання засобів інформування та елементів безбар'єрності. Будівлі, споруди, приміщення ЗВО відповідають вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами для потреб осіб з ООП. Наявність пандусів, підйомників для людей з обмеженою мобільністю, ліфтів (<http://surl.li/vkrrsu>) забезпечує доступ до ЗВО особам з ООП. Правилами прийому ЗВО визначено спеціальні умови участі в конкурсному відборі вступників з ООП. Студенти, що мають інвалідність, та матері дітей до 1 року можуть навчатися за індивідуальним графіком.

## **6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Політику та процедури врегулювання різноманітних конфліктних ситуацій (включаючи сексуальні домагання, дискримінацію, корупцію) регулюють нормативні документи університету, зокрема: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/weqejz>), Антикорупційна програма (<http://surl.li/waxahb>), наказ ректора «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі». У ЗВО розроблена пам'ятка для кураторів «Університет – територія без насильства». У ЗВО є відділ запобігання та виявлення корупції в університеті (<http://surl.li/cnjefh>). Про порушення можна повідомити на електронну скриньку [rector@pnu.edu.ua](mailto:rector@pnu.edu.ua) /або «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри», зворотний зв'язок (<https://pnu.edu.ua/zvorotnyj-zv'язok/>). Під час акредитаційних зустрічей НПП і здобувачі вищої освіти підтвердили експертній групі, що ознайомлені із цими документами і процедурами вирішення конфліктних ситуацій, знають як діяти і куди звертатися за потреби, але, за їх словами, на ОП жодних конфліктних ситуацій за роки її існування не траплялося.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 7:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Позитивною практикою ЗВО є ведення електронних академічних журналів і електронних відомостей обліку успішності на порталі ([webportal.pnu.edu.ua](http://webportal.pnu.edu.ua)).

### **Недоліки**

У ході акредитаційної експертизи ЕГ з огляду на те, що освітня програма реалізується у ЗВО із 2016 року, виявила такі суттєві недоліки: 1. Відсутність навчально-методичного забезпечення до всіх обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів за цією ОП. 2. Незадовільна якість наповнення електронних навчальних курсів на платформі D-learn для здійснення дистанційного навчання, зокрема студентами, які навчаються за індивідуальними планами і графіками

### **Рекомендації**

Науково-педагогічним працівникам, котрі забезпечують обов'язкові та вибіркові ОК, які будуть викладатися у весняному семестрі 2024-2025 навчального року, треба до початку весняного семестру, а саме до 1 березня 2025 р., розробити і опублікувати методичні вказівки до практичних і самостійних робіт за цими ОК, а також наповнити електронні навчальні курси на платформі D-learn відповідними ресурсами і діяльностями. Методичні вказівки й електронні навчальні курси до решти ОК необхідно розробити до 1 вересня 2025 року.

## **Рівень відповідності Критерію 7.**

Рівень Е

## **Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:**

### **1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми**

Експертна група встановила, що Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника послідовно дотримується визначених процедур для розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, які регламентуються внутрішніми нормативними документами. Процедура організована так, щоб забезпечити системність, актуальність і відповідність програм сучасним стандартам освіти. Основний документ, що регулює ці процеси, — Положення про освітні програми (<https://tinyurl.com/545tjrwv>). У цьому положенні прописані ключові вимоги до структури та змісту освітніх програм, що дозволяє університету підтримувати стандарти якості освіти. Організація освітнього процесу та розробка базових документів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (<https://tinyurl.com/5759usxu>). Це положення визначає основні етапи планування, реалізації та оцінювання освітньої діяльності, що допомагає забезпечувати стабільну якість навчального процесу. Для моніторингу та покращення якості освітніх послуг університет створив Центр забезпечення якості (<https://cqa.pnu.edu.ua/>) та Раду якості університету (<https://cutt.ly/VR6oAKJ>), які координують процеси

оцінювання, аналізу та вдосконалення освітніх програм. Вони здійснюють контроль за відповідністю програм сучасним вимогам і потребам студентів. На офіційному сайті університету можна ознайомитися з загальною структурою внутрішньої системи управління якістю, яка займається моніторингом освітньої діяльності, а також з основною системою управління якістю (<https://cutt.ly/IOSWE8l>, <https://cutt.ly/KOSTO9s>). Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника підтримує послідовний та систематичний підхід до розроблення, реалізації та вдосконалення освітніх програм, забезпечуючи їх відповідність сучасним освітнім стандартам та вимогам ринку праці.

## **2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

Під час експертного оцінювання освітньої програми «Лісове господарство» у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника було встановлено, що здобувачі вищої освіти активно залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та процедур забезпечення її якості. Студенти беруть безпосередню участь у регулярному перегляді освітньої програми через різні форми взаємодії: заповнюють анкети щодо змісту програми, доступні на сайті Центру забезпечення якості університету (<https://cutt.ly/meGnTHae>) та в особистих електронних кабінетах; беруть участь в обговореннях на засіданнях Вченої ради факультету та кафедри, а також у зустрічах зі стейкхолдерами програми. Під час оновлення програми враховуються пропозиції студентів, зокрема збільшується кількість годин для практичної підготовки. Університет також проводить регулярні опитування «Викладач очима студентів» (<https://poll.pu.if.ua/>) та «Предмет очима студента», які дозволяють студентам оцінити якість викладання, використання інноваційних технологій та взаємодію з викладачами. Результати цих опитувань доводяться до відома викладачів і обговорюються на засіданнях науково-методичної ради факультету та кафедри, що дозволяє оперативно реагувати на виявлені проблеми та вносити необхідні зміни в освітній процес. Експертна група на основі спілкування зі студентами та представниками студентського самоврядування підтвердила ефективність процедури періодичного перегляду освітньої програми, адже студенти зазначили, що їхні пропозиції враховуються, а комунікація з адміністрацією є відкритою. Однак було виявлено, що на сайті Центру забезпечення якості університету відсутні опубліковані результати анкетувань за освітньою програмою «Лісове господарство» за період 2021–2024 років (<https://cqa.pnu.edu.ua/osvitnij-riven-mahistr/>), що свідчить про недостатню прозорість у висвітленні результатів зворотного зв'язку та впроваджених змін. Університету рекомендується підвищити прозорість шляхом публікації результатів опитувань та заходів, які вжиті на основі пропозицій студентів, а також забезпечити регулярне інформування здобувачів про зміни в освітній програмі.

## **3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери**

Під час акредитаційної справи експерти НАЗЯВО встановили, що Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника забезпечує активне залучення роботодавців до процесу перегляду освітньої програми та процедур забезпечення її якості. Це досягається через механізми зворотного зв'язку, де роботодавці можуть залишати відгуки та рецензії на освітню програму на сайті кафедри (<https://cutt.ly/feHI4cTR>). Залучення роботодавців формалізовано в «Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу» та «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти», що передбачають їх участь на всіх етапах розробки програми. Зокрема під час зустрічі з роботодавцями вони підтвердили, що беруть участь у розширених засіданнях кафедри, де вони мають можливість висловлювати свої пропозиції, які фіксуються у протоколах цих зустрічей. Наприклад, одна з останніх змін у програмі, це включення блоку «Пралісові екосистеми» до циклу вибіркових дисциплін, була зроблена з урахуванням рекомендацій представників індустрії, які підкреслюють актуальність цього напрямку для регіонального контексту ОП. Крім того, для роботодавців на сайті університету розміщені окремі анкети, які дозволяють їм висловлювати свої думки щодо структури, змісту та якості програми. Результати опитувань розглядаються викладачами та обговорюються на засіданнях кафедри, що сприяє аналізу потреб ринку праці та адаптації програми до актуальних викликів професійного середовища.

## **4. Найважливіша практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)**

У ході інтерв'ювання учасників різних фокус-груп ЕГ встановила, що Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника активно здійснює моніторинг кар'єрного шляху та працевлаштування випускників освітньої програми. Відповідальна кафедра систематично підтримує контакт із випускниками через щорічні усні опитування щодо їхнього місця роботи та професійної зайнятості. На офіційному сайті кафедри в розділі «Випускники кафедри» публікуються досягнення успішних випускників, що є важливим аспектом комунікації з потенційними студентами та роботодавцями (<https://kag.pnu.edu.ua/>). Моніторинг кар'єрного розвитку випускників проводиться за допомогою особистих контактів та соціальних мереж, зокрема, кафедра використовує сторінку факультету у Facebook (<https://cutt.ly/oCA3qGG>) та сторінку кафедри у Facebook (<https://cutt.ly/7CA3pTA>). Окрім цього,

організуються зустрічі з випускниками освітньої програми, що сприяє обміну досвідом між випускниками, науково-педагогічними працівниками та студентами, забезпечуючи безперервний зворотний зв'язок. Університет використовує онлайн-опитувальники для збору зворотного зв'язку від випускників, що дозволяє систематизувати дані про кар'єрний розвиток та працевлаштування випускників. Така форма комунікації, доступна для випускників через спеціальну анкету (<http://surl.li/oebeix>), що забезпечує об'єктивний зворотний зв'язок, який враховується при перегляді освітньої програми та адаптації її змісту до актуальних вимог ринку праці.

#### **5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін**

Університет послідовно та систематично реалізує моніторинг якості освітніх послуг, які надають структурні підрозділи, зокрема через проведення внутрішніх аудитів кафедр для оцінки навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Система внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті підтвердила свою відповідність міжнародним стандартам, пройшовши зовнішню сертифікацію за ISO 9001 на міжнародному, європейському та національному рівнях. Під час аудиту було виявлено кілька важливих аспектів, що потребують удосконалення. Зокрема, встановлено, що потреби студентів, які навчаються за індивідуальним графіком особливо тих, хто поєднує навчання з роботою, були недостатньо враховані в плануванні освітнього процесу. Це створює ризики щодо їхньої спроможності набрати необхідні бали для підсумкового оцінювання та досягнення запланованих результатів навчання. У відповідь на ці висновки було оновлено «Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком» (<https://cutt.ly/KeGnBGbU>). Нове положення передбачає тестові завдання до тем навчальних курсів, вимоги до виконання практичних робіт, а також оновлені критерії оцінювання, доступні в системі дистанційного навчання, що значно сприятиме оптимізації навчання для цієї категорії студентів. Також були відзначені технічні аспекти, зокрема, проблеми з доступом до Інтернету в деяких зонах університету. З метою їх вирішення було встановлено додатковий Wi-Fi роутер TP-Link, що значно покращило якість з'єднання. Втім, під час акредитаційної перевірки якість зв'язку залишалась нестабільною, що може потребувати додаткових технічних заходів для забезпечення надійного доступу до Інтернету в університеті.

#### **6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми**

Враховуючи рекомендації та зауваження, отримані під час акредитаційного процесу, освітня програма була доопрацьована для підвищення її якості та відповідності регіональним потребам у підготовці фахівців. Зокрема, з програми вилучено деякі загально-лісівничі дисципліни, що дозволило спрямувати зміст навчання на актуальні проблеми та запити лісового господарства регіону. Постійно проводиться робота з покращення матеріально-технічної та навчально-методичної бази: навчальні аудиторії облаштовано сучасним медійним обладнанням та новими ілюстративними матеріалами, активізовано процес підготовки та видання навчальних посібників і підручників, а університетський репозитарій та бібліотека щороку поповнюються сучасною фаховою літературою. Повторна акредитація програми проходить із врахуванням низки оновлень: було переглянуто та оптимізовано матрицю відповідності програмних компетентностей та результатів навчання компонентам програми відповідно до актуальних вимог ринку праці та стандартів освіти. Крім цього, оновлено перелік вибіркових дисциплін, а студенти отримали можливість обирати дисципліни згідно з власними навчальними запитамі, що відповідає внутрішнім нормативним документам університету. З метою посилення кадрового складу гарантом програми призначено висококваліфікованого фахівця – доктора біологічних наук, професора Володимира Костянтиновича Заїку. Цей крок покликаний підвищити рівень навчально-наукової роботи та забезпечити подальший розвиток програми. Крім того, викладацький склад активно працює над підвищенням публікаційної активності, публікуючись у міжнародних виданнях, індексованих у Scopus. Щорічно після захисту магістерських робіт екзаменаційна комісія проводить аналіз результатів випускників та рекомендує найуспішніших для вступу до аспірантури, сприяючи розвитку наукових компетентностей випускників та їх інтеграції в наукове середовище.

#### **7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою**

Члени академічної спільноти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника активно залучені до процесів внутрішнього забезпечення якості освітньої програми через багаторівневу систему участі. Ця система включає опитування, які аналізують різні аспекти програми, обговорення питань якості на засіданнях кафедр, Вченої ради факультету та науково-методичних рад факультету й університету (<https://cutt.ly/seGnVhsm>). Крім того, експертні групи з інших кафедр також залучаються до оцінки якості, забезпечуючи зовнішній погляд на процеси та результати програми. Згідно з «Положенням про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості», внутрішні аудити проводяться комісіями, до складу яких входять представники різних структурних підрозділів університету, що дозволяє комплексно оцінити освітні програми. Стабільність і розвиток культури якості освіти забезпечуються нормативними документами, такими як «Положення про моніторинг і оцінювання процесів» (<https://cutt.ly/jeGnVT7v>) і «Положення про запобігання академічному плагіату»

(<https://cutt.ly/heGnV3BX>), які сприяють дотриманню високих стандартів академічної доброчесності та етики в навчальному процесі й наукових дослідженнях.

## **Загальний аналіз щодо Критерію 8:**

### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Університет демонструє системний підхід до розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм завдяки чітко визначеним процедурам, регламентованим внутрішніми нормативними документами. Структури, такі як Центр забезпечення якості та Рада якості університету, забезпечують моніторинг та вдосконалення освітніх послуг, зокрема шляхом залучення здобувачів освіти та роботодавців до процесів перегляду програм. Студенти регулярно беруть участь в опитуваннях та обговореннях, що дозволяє враховувати їхні потреби, а роботодавці беруть участь у рецензуванні програм і засіданнях наукових рад. Завдяки моніторингу працевлаштування випускників університет аналізує їхню професійну реалізацію та своєчасно оновлює освітні програми. Важливою позитивною практикою є сертифікація системи внутрішнього забезпечення якості за міжнародним стандартом ISO 9001, яка підтверджує високий рівень якості освітніх послуг. Формування сталої культури якості в університеті підкріплюється активною участю академічної спільноти.

### **Недоліки**

У ході акредитаційної експертизи ОП «Лісове господарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти ЕГ виявила такі недоліки: Під час акредитаційної перевірки виявлено, що більшість си́лабусів обов'язкових та вибіркового компонентів освітньої програми Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника не відповідають вимогам, зазначеним у «Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів». Зокрема, у цих документах не зазначено очікуваних результатів навчання та відсутня деталізація щодо кількості практичних і самостійних робіт. Попри регулярні опитування серед студентів стосовно якості освітніх послуг, їх результати не публікуються на сайті кафедри і не були надані на запит експертної групи, що обмежує прозорість зворотного зв'язку. Встановлено також факти академічної недоброчесності з боку науково-педагогічного персоналу, зокрема часткове привласнення текстів си́лабусів і підготовка документації заднім числом, що свідчить про недотримання стандартів якості. Крім того, майже всі обов'язкові та вибіркового компоненти програми не мають достатнього навчально-методичного забезпечення, особливо електронних навчальних матеріалів, що створює труднощі в організації дистанційного навчання. Вказані недоліки свідчать про необхідність значного вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої програми для досягнення високих стандартів навчання.

### **Рекомендації**

Удосконалити си́лабуси освітньої програми: Впровадити чіткі вимоги щодо структури си́лабусів, забезпечивши зазначення очікуваних результатів навчання та деталізацію щодо практичних і самостійних робіт до початку наступного навчального року. Протягом 3 місяців підвищити прозорість зворотного зв'язку: Опублікувати результати студентських опитувань на сайті кафедри, що дозволить підвищити прозорість освітніх процесів. Протягом навчального року покращити забезпечення навчально-методичними матеріалами: Розробити та впровадити повноцінні електронні навчальні курси для всіх обов'язкових і вибіркового компонентів програми, що сприятиме більш ефективній організації дистанційного навчання. Протягом поточного семестру забезпечити дотримання академічної доброчесності: Посилити контроль за унікальністю текстів си́лабусів, впровадивши обов'язкову перевірку на плагіат для викладачів.

## **Рівень відповідності Критерію 8.**

Рівень В

## **Критерій 9. Прозорість та публічність:**

### **1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми**

Експертна група підтвердила, що у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника чітко визначені та впроваджені правила й процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Ці правила забезпечують прозорість та доступність інформації про освітній процес, що створює рівні умови для

реалізації прав та виконання обов'язків як викладачів, так і студентів. Основні документи, зокрема Статут університету (<https://cutt.ly/AeGnN6wd>), Положення про принципи діяльності навчально-наукових підрозділів, Положення про заохочувальні відзнаки, Положення про надання творчих відпусток, детально окреслюють права та обов'язки, що сприяє ефективній організації навчального процесу та належному забезпеченню освітньої діяльності. Для забезпечення відкритого доступу до нормативної бази університету функціонує Електронний фонд локальних нормативно-правових документів (<https://pnu.edu.ua/dokumenty/#>), де в розділі «Публічна інформація» зібрано актуальні положення, що регламентують діяльність університету, підтримуючи прозорість освітніх процедур. Окрім цього, на сайті Навчально-методичного відділу (<https://cutt.ly/4eHOnHfT>) розміщені положення, що стосуються організації навчально-методичної діяльності. Така відкритість і доступність до основних регламентуючих документів забезпечує для всіх учасників освітнього процесу зрозумілі та чітко визначені норми, які дозволяють ефективно реалізовувати освітні програми в університеті.

## **2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін**

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника забезпечує відкритість і прозорість процедур затвердження освітніх програм. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів» (<https://cutt.ly/2eH0mciO>) та «Положення про освітні програми» (<https://cutt.ly/VeH0mTYv>), проєкт ОП має бути оприлюднений для громадського обговорення не пізніше ніж за місяць до його розгляду на засіданні кафедри, яка ініціює зміни. Це дозволяє всім зацікавленим сторонам, серед яких студенти, викладачі, роботодавці та інші стейкхолдери, ознайомитися з проєктом документа, надати свої зауваження та пропозиції. У 2023 році було здійснено перегляд освітньої програми «Лісове господарство», проєкт якої було опубліковано на сайті навчально-методичного відділу (<https://nmv.pnu.edu.ua/proiekt-y-op/mahistr/205-lisove-hospodarstvo/>) із зазначеними термінами громадського обговорення. Зауваження можна надсилати на електронну адресу гаранта програми або через Google-форму (<https://cutt.ly/jeH0m7q9>). Такий підхід підвищує якість освітніх програм, дозволяючи врахувати різноманітні потреби та очікування всіх учасників освітнього процесу, забезпечуючи прозорість і відкритість процесу їх оновлення.

## **3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства**

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника забезпечує відкритий доступ до необхідної інформації та документації, відповідно до чинного законодавства. На офіційному сайті університету своєчасно розміщується актуальна і достовірна інформація щодо освітніх програм (<https://cutt.ly/EeHOWYc9>), на даний момент інформація на сайті відсутня. Зокрема, для програми, що проходить акредитацію, такі матеріали доступні за посиланням (<https://nmv.pnu.edu.ua/mahistratura/205-lisove-hospodarstvo/>). Цей підхід забезпечує інформування всіх зацікавлених сторін — студентів, викладачів, роботодавців — про зміст, структуру освітніх програм, сприяючи прозорості та підзвітності освітнього процесу. Проте було виявлено, що інформація про вибіркові компоненти освітньої програми «Лісове господарство» для рівня «Магістр» має дещо формальний характер, зокрема, стосовно змісту дисциплін на загальноуніверситетському та факультетському рівнях. Крім того, експертна група не змогла підтвердити наявність систематичного аналізу результатів опитувань здобувачів за цією програмою та їх оперативного оприлюднення на сайті університету. За словами завідувача кафедри лісового і аграрного менеджменту та заступника декана факультету природничих наук, це пов'язано з триваючим оновленням вебсайту університету, що було обговорено під час резервної зустрічі.

### **Загальний аналіз щодо Критерію 9:**

#### **Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника забезпечує прозорість і відкритість своєї діяльності, зокрема в межах освітньої програми, що акредитується. Уся необхідна інформація розміщена у відкритому доступі на офіційному сайті університету, що дозволяє всім стейкхолдерам мати чітке розуміння процесів. Нормативні акти та положення університету, які визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу, доступні для ознайомлення на відповідних веб-сторінках. Університет має затверджені нормативні документи, які регламентують права й обов'язки викладачів і студентів. Проєкт освітньої програми «Лісове господарство» був оприлюднений на сайті університету своєчасно, забезпечуючи можливість для громадського обговорення та внесення пропозицій. Позитивних практик за критерієм не виявлено.



## Недоліки

Експертною групою виявлено недолік, який суттєво не впливає на якість ОП і може бути виправлений найближчим часом: Складність навігації між вкладками на веб-сайті кафедри лісового і аграрного менеджменту, відсутність хронології подій та новин за ОП Лісове господарство.

## Рекомендації

1. Впровадити механізм регулярного оновлення інформації про ОП. 2. Особам, відповідальним за наповнення веб-сайту, вдосконалити навігацію між вкладками на веб-сторінці кафедри лісового і аграрного менеджменту, запровадити регулярне розміщення інформації щодо подій та новин, оголошень за ОП Лісове господарство.

## Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

## Критерій 10. Навчання через дослідження:

**1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галуззями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності**

*не застосовується*

**2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників**

*не застосовується*

**3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі**

*не застосовується*

**4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)**

*не застосовується*

**5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо**

*не застосовується*

**6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються**

*не застосовується*

**7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності**

*не застосовується*

**Загальний аналіз щодо Критерію 10:**

**Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм**

*не застосовується*

**Недоліки**

*не застосовується*

**Рекомендації**

*не застосовується*

**Рівень відповідності Критерію 10.**

*не застосовується*

#### **IV. Інші спостереження**

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

*дані відсутні*

#### **V. Підсумки**

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

<b>Критерій 1.</b> Проектування та цілі освітньої програми	B
<b>Критерій 2.</b> Структура та зміст освітньої програми	B
<b>Критерій 3.</b> Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
<b>Критерій 4.</b> Навчання і викладання за освітньою програмою	B
<b>Критерій 5.</b> Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	E
<b>Критерій 6.</b> Людські ресурси	B
<b>Критерій 7.</b> Освітнє середовище та матеріальні ресурси	E
<b>Критерій 8.</b> Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
<b>Критерій 9.</b> Прозорість та публічність	B
<b>Критерій 10.</b> Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

*Додатки до звіту:*

<b>Документ</b>	<b>Назва файла</b>	<b>Хеш файла</b>
Додаток	<i>Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків.pdf</i>	05GjXDeK2PxdNNtVf5fBvf2uMC/FgOa+BWtWZbSZ JDM=

\*\*\*

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

*Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.*

Керівник експертної групи

**Мельник Тетяна Іванівна**

Члени експертної групи

**Кайдик Олександр Юрійович**

**Новік Богдан Юрійович**